

Nie tylko Śródziemnomorze

Problemy polityczne i społeczne świata islamu

pod red. Marty Woźniak

ISBN 978-83-63547-00-4

9 788363 547004

Nie tylko Śródziemnomorze

Problemy polityczne i społeczne
świata islamu

UNIwersytet Łódzki

Katedra Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki

Nie tylko Śródziemnomorze
Problemy polityczne i społeczne
świata islamu

pod redakcją
Marty Woźniak

Łódź 2012

© Copyright by Katedra Bliskiego Wschodu
i Północnej Afryki UŁ, 2012

RECENZENCI

prof. dr hab. Marek Dziekan
prof. dr hab. Radosław Bania

REDAKTOR

dr Marta Woźniak

PROJEKT OKŁADKI

Milena Moździerz

SKŁAD I ŁAMANIE

Dorota Ściślewska

Katedra Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki UŁ
ul. Narutowicza 59a, 90-131 Łódź
e-mail: kbwism@uni.lodz.pl
www.kbwipa.uni.lodz.pl

ISBN 978–83–63547–00–4

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE.....	6
CZĘŚĆ I FILOZOFIA I HISTORIA.....	8
Damian Kokoć, Relacja między religią a filozofią w <i>Traktacie rozstrzygającym</i> Awerroesa	9
Błażej Cecota, Stosunki kalifatu umajjadzkiego z Chazarami oraz dynastią Tang a oblężenie Konstantynopola w latach 717-718	19
CZĘŚĆ II POLITYKA.....	27
Natalia Agnieszka Hapek, Zarys systemu polityczno-prawnego Arabii Saudyjskiej.....	28
Beata Jurkowska, Perspektywy przystąpienia Turcji do Unii Europejskiej: szanse i zagrożenia	38
Katarzyna Leśniewska, Współczesne problemy wielokulturowego Sarajewa.....	49
CZĘŚĆ III SPOŁECZEŃSTWO.....	58
Agnieszka Oskiera, Stereotyp Araba w świetle badań ankietowych.....	59
Grzegorz Libor, Muzułmańscy piłkarze a społeczny obraz świata islamu	69
Karolina Mirys-Kijo, Współczesna moda młodych muzułmanek w oczach Europejczyków	79
CZĘŚĆ IV JĘZYK	87
Jacek Jarmoszko, Młodoturecka polityka językowa u schyłku Imperium Osmańskiego i w rodzącej się Republice Tureckiej	88

Magdalena Zawrotna, „Globalizacja” języka Internetu a tożsamość narodowa i religijna młodych Egipcjan.....	97
CZĘŚĆ V POPKULTURA	106
Katarzyna Szymczyk, Popkultura narzędziem w rękach młodych Irańczyków w walce z reżimem Ahmadineżada	107
Michał Moroz, „The 99” czyli komiksy o superbohaterach rodem z Kuwejtu	114
Edyta Bednarek, Percepcja świata arabsko-muzułmańskiego w Japonii na przykładzie mangi <i>Afuganisu-tan</i>	123
Dorota Ściślewska, Romantyczni kochankowie <i>versus</i> bezwzględni mordercy – obraz mieszkańców Bliskiego Wschodu w grach komputerowych	131
NOTY O AUTORACH.....	139

Słowo wstępne

Bez względu na miejsce urodzenia czy pobytu można stać się człowiekiem Śródziemnomorza. Tego się nie dziedziczy, to się zdobywa. Bycie człowiekiem Śródziemnomorza to jedynie cecha, nie zaleta. W grę wchodzi nie tylko historia czy tradycja, geografia czy strony rodzinne, pamięć, dziedzictwo czy wiara. Śródziemnomorze to przeznaczenie.

Predrag Matvejevic, *Brewiarz Śródziemnomorski*

Tom zbiorowy *Nie tylko Śródziemnomorze. Problemy polityczne i społeczne świata islamu*, to kolejna próba zebrania głosów młodych polskich badaczy tematyki muzułmańskiej, będących przedstawicielami różnych dyscyplin naukowych. Dla większej przejrzystości monografię, w której skład wchodzi czternaście artykułów, podzielono na kręgi tematyczne.

Część pierwsza, filozoficzno-historyczna, zawiera dwa teksty – jeden traktuje o myśli Awerroesa, znanego wśród Arabów jako Ibn Ruszd, XII-wiecznego filozofa z Kordoby, który zasłynął z komentarzy do dzieł Arystotelesa (D. Kokoć), drugi poświęcony jest historii stosunków kalifów arabskich z dynastii Umajjadów z Chazarami, tj. koczowniczym ludem tureckim, oraz chińską dynastią Tang w VIII wieku (B. Cecota).

Druga część oscyluje wokół tytułowych problemów politycznych świata muzułmańskiego oraz rejonów, gdzie islam wycisnął swe piętno. Czytelnik znajdzie w niej tekst N.A. Hapek poświęcony systemowi polityczno-prawnemu Arabii Saudyjskiej, rozważania B. Jurkowskiej dotyczące ewentualnych korzyści i zagrożeń płynących z akcesji Turcji do Unii Europejskiej oraz obraz wielokulturowego Sarajewa nakreślony przez K. Leśniewską.

Trzecia część poświęcona jest problemom społecznym: A. Oskiera analizuje stereotyp Araba wyłaniający się z ankiet przeprowadzonych wśród studentów Uniwersytetu Łódzkiego, G. Libor jako jeden z pierwszych w Polsce porusza temat stosunku islamu do sportu na przykładzie muzułmańskich piłkarzy, zaś K. Mirys-Kijo przedstawia europejską percepcję współczesnej mody muzułmańskiej i zastanawia się nad rolą społeczną ubioru.

Kolejna część, językowa, składa się z dwóch artykułów – J. Jarmoszko poddaje socjolingwistycznej krytyce młodoturecką politykę językową u schyłku Imperium Osmańskiego i w rodzącej się Republice Tureckiej, zaś M. Zawrotna bada powiązania między „globalizacją” języka Internetu a tożsamością narodową i religijną młodych Egipcjan. Czyni to na podstawie analizy kilkunastu wywiadów przeprowadzonych w Egipcie na przełomie marca i kwietnia 2011 roku.

Ostatnia część dotyczy szeroko rozumianej popkultury muzułmańskiej i omawia kilka niszowych, lecz bardzo ciekawych zagadnień. K. Szymczyk próbuje w syntetyczny sposób przedstawić popkulturę młodych Irańczyków jako broń przeciw reżimowi Ahmadineżada, M. Moroz przygląda się fenomenowi kuwejckiego komiksu o superbohaterach „The 99”, stanowiącego hybrydę zachodniej estetyki i muzułmańskich wartości. Percepcją świata arabsko-muzułmańskiego w Japonii zajmuje się E. Bednarek, przy czym punktem wyjścia dla jej analizy jest manga (japoński komiks) „Afuganisu-tan”. Tom zamyka pionierski tekst D. Ściślewskiej, która kreśli obraz mieszkańców Bliskiego Wschodu w grach komputerowych, słusznie zauważając dominujące podejście orientalizujące.

Wielość wątków poruszanych w monografii wynika ze zróżnicowanych zainteresowań autorów – układają się one w różnobarwną mozaikę – żywy obraz muzułmańskiego Śródziemnomorza, jego historii i współczesności oraz relacji z innymi kręgami kulturowymi. Niewątpliwą zaletę publikacji stanowi świeżość spojrzenia młodych badaczy, którzy mają odwagę podejmować tematy niewyeksplorowane przez polską, a czasem i światową naukę. Nawet z pozoru błahe zjawiska, tradycyjnie zaliczane do kultury niższej, jak komiks czy gra komputerowa, mogą stać się cennym źródłem informacji o „Innym” – w tym przypadku muzułmańskim mieszkańcu Śródziemnomorza.

Marta Woźniak, 30 listopada 2012 roku